

บทที่ 13

การส่งเสริมให้การพลีสิทธิมนุษยชน

มักจะมีการกล่าวกันอยู่เสมอว่ากฎหมายพัฒนาไม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงไปของเหตุการณ์ต่าง ๆ เมื่อกล่าวถึงกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศแล้วจะเห็นว่ามีกรอบกฎหมายต่าง ๆ และมีการปรับปรุงแก้ไขเรื่อยมาเพื่อให้ครอบคลุมปัญหาในทุก ๆ ด้าน กฎหมายระหว่างประเทศที่บัญญัติขึ้นมามีความก้าวหน้ามากกว่ากฎหมายภายในของแต่ละประเทศจนมีการกล่าวว่าการกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศกำหนดมาตรฐานไว้สูงกว่าที่จะเป็นจริงได้ ดังที่ได้ประกาศไว้ในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนซึ่งเป็นอุดมคติของประชาคมโลกที่มุ่งมันจะให้เกิดขึ้น การคุ้มครองสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศจึงเป็นเรื่องที่จะต้องมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องและจริงจังดังเจตจำนงที่ได้ประกาศไว้ ดังนั้นประเทศต่าง ๆ ควรจะร่วมมือกันกำหนดให้มีกฎหมายและมีการปฏิบัติตามให้ดีขึ้นกว่าที่เป็นอยู่เดิม แล้วจึงดำเนินการพัฒนาต่อไปให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากลเท่าที่แต่ละประเทศจะสามารถดำเนินการต่อไปได้ โดยคำนึงถึงองค์ประกอบต่าง ๆ ของแต่ละประเทศซึ่งมีแตกต่างกันไป

ในระดับสากลเมื่อได้มีการจัดทำกฎหมายและมีการจัดตั้งหน่วยงานต่าง ๆ ขึ้นเพื่อทำหน้าที่ดูแลและควบคุมให้มีการปฏิบัติตามกฎหมายนั้นแล้ว ที่สำคัญต่อมาก็คือจะต้องพยายามสนับสนุนและส่งเสริมให้มีการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในระดับประเทศเพราะประเทศต่าง ๆ นั้นเป็นองค์ประกอบสำคัญที่รวมตัวกันก่อให้เกิดสังคมนระหว่างประเทศขึ้น ดังนั้นจึงเห็นได้ว่ากฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศเป็นเสมือนกฎหมายหลักที่ช่วยสนับสนุนและส่งเสริมให้มีการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในประเทศต่าง ๆ โดยนำกฎหมายหลักเหล่านี้มาเป็นแนวทางหรือตัวอย่างในการออกกฎหมายภายในประเทศและปฏิบัติตามอย่างสอดคล้องและได้ผล โดยคำนึงถึงสังคม ประเพณีวัฒนธรรม ซึ่งมีความแตกต่างกันไปในแต่ละประเทศ

การคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในแต่ละประเทศนั้นจะทำได้มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับความตั้งใจจริงของแต่ละประเทศซึ่งอาจจะเป็นโดยผู้นำประเทศ หรือนโยบายของรัฐบาลก็ตามแล้วแต่ว่าจะอยู่ในระบบการปกครองแบบใด แต่อาจกล่าวได้ว่ายังมีประเทศต่าง ๆ อีกมากที่ยัง

ไม่ได้ให้สัตยาบันต่อกฎหมายสิทธิมนุษยชนพื้นฐาน สำหรับประเทศที่ให้สัตยาบันแล้วส่วนหนึ่ง ก็ไม่ได้ให้ความสนใจต่อสิทธิที่ให้ความคุ้มครองและวิธีการซึ่งเป็นมาตรการในการควบคุมอย่างจริงจังและอีกส่วนหนึ่งซึ่งก็มีไม่มากนัก ได้ประกาศยอมรับมาตรการการกล่าวโทษซึ่งเป็นวิธีการทางเทคนิคอย่างหนึ่งที่กำหนดไว้ในกฎหมายระหว่างประเทศที่สำคัญบางฉบับ เพื่อต้องการให้มีการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

อุปสรรคที่เป็นปัญหาต่อการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนที่จะต้องคำนึงถึงคือความแตกต่างกันหรือความไม่เท่ากันในปัจจุบันต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นระบบการเมืองการปกครอง แนวความคิด สังคม ประเพณี วัฒนธรรม และที่สำคัญที่ไม่อาจจะเลยได้เลยในสังคมปัจจุบันคือเรื่องเศรษฐกิจ ดังนั้นจึงต้องพิจารณาถึงระดับการพัฒนาของแต่ละประเทศด้วย จากความหลากหลายของปัญหาที่มีความแตกต่างกันไปในแต่ละประเทศ จึงไม่เกื้อหนุนส่งเสริมให้มีการเคารพต่อสิทธิมนุษยชนและทำให้เกิดมีการละเมิดสิทธิมนุษยชนขึ้น แต่ลักษณะของการละเมิดสิทธิมนุษยชนก็มีความแตกต่างกันเขาไม่เหมือนกันในแต่ละประเทศด้วยเช่นกัน อย่างไรก็ตาม อุปสรรคดังกล่าวจะต้องไม่ขัดขวางต่อความพยายามที่จะสนับสนุนและส่งเสริมให้มีการเคารพสิทธิมนุษยชนเพิ่มขึ้น ไม่ว่าจะเป็นเรื่องหลักการพื้นฐานทั่วไป หรือเป็นเรื่องสิทธิมนุษยชนเฉพาะเรื่อง ไม่ว่าจะโดยตรงหรือโดยอ้อมก็ตาม

การคุ้มครองสิทธิมนุษยชนจะได้ผลเป็นที่น่าพอใจหรือไม่นั้น จะต้องได้รับความร่วมมือทั้งขององค์การระหว่างประเทศและองค์กรที่ไม่ใช่ของรัฐบาลด้วย ในส่วนขององค์การระหว่างประเทศนั้นหมายรวมถึงองค์กรพิเศษที่แต่งตั้งขึ้นด้วย องค์การระหว่างประเทศนี้มีภาระหน้าที่สำคัญในการควบคุมดูแลประเทศต่าง ๆ ให้มีการปฏิบัติตามกฎหมาย จึงควรเพิ่มเติมบทบาทหน้าที่และมาตรการต่าง ๆ ให้มากขึ้น เพื่อจะได้ดำเนินการตามภารกิจอย่างมีประสิทธิภาพ แต่อย่างไรก็ตาม องค์การระหว่างประเทศต่าง ๆ เหล่านี้จะต้องทำงานโดยมีการประสานงานกันด้วยดีและจะต้องมีทรัพยากรที่จำเป็นสัมพันธ์กับภาระหน้าที่ที่จะต้องรับผิดชอบด้วย ในการคุ้มครองระหว่างประเทศนี้เราจะเห็นได้ว่าการแบ่งออกเป็นสองระดับที่สำคัญคือ ระดับสากลและระดับภูมิภาค การคุ้มครองระดับภูมิภาคเป็นปัจจัยเสริมสำคัญที่จะทำให้การคุ้มครองระดับสากลมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ในทวีปแอฟริกา “กฎบัตรแอฟริกันว่าด้วยสิทธิมนุษยชนและสิทธิพลเมือง” ได้กำหนดถึงวิธีการควบคุมดูแลการปฏิบัติตามกฎบัตรฯ อันเป็นการเสริมให้

มาตรการในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในภูมิภาคต่าง ๆ ของโลกมีประสิทธิภาพมากขึ้นนอกเหนือจากที่ได้มีการดำเนินการไปก่อนหน้านี้แล้วในทวีปยุโรปและทวีปอเมริกา ขณะเดียวกันในบางภูมิภาคอย่างกรณีทวีปเอเชียก็ยังไม่มีความมาตรการใด ๆ อย่างเป็นระบบ แต่เชื่อว่าประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคนี้คงจะได้มีการร่วมมือกันพิจารณาและผลักดันให้มีวิธีการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนต่อไป ไม่ว่าจะเป็นไปในแนวทางเดียวกับภูมิภาคอื่น ๆ หรือจะเป็นไปในแนวทางซึ่งแตกต่างเป็นลักษณะเฉพาะของตนก็ตามที่

องค์กรที่ไม่ใช่ของรัฐบาล มาตรา 71 แห่งกฎบัตรสหประชาชาติกำหนดให้คณะมนตรีเศรษฐกิจและการสังคม อาจทำข้อตกลงที่เห็นสมควรเพื่อการปรึกษาหารือกับองค์กรที่ไม่ใช่ของรัฐบาลซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับเรื่องอันอยู่ภายในขอบอำนาจของตนได้ องค์กรที่ไม่ใช่ของรัฐบาลจำนวนมากจะทำหน้าที่ให้คำปรึกษาหารือและเข้าร่วมประชุมในฐานะผู้สังเกตการณ์ของคณะมนตรีเศรษฐกิจและการสังคม ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน และคณะอนุกรรมการจัดการเลือกปฏิบัติและคุ้มครองชนกลุ่มน้อย

องค์กรที่ไม่ใช่ของรัฐบาลนี้แต่เดิมเป็นเพียงองค์กรที่คอยให้คำแนะนำ ต่อมาได้มีบทบาทเพิ่มขึ้น โดยเข้ามามีส่วนร่วมในการผลักดันให้เกิดกฎหมายต่าง ๆ ขึ้น และช่วยผลักดันให้มีการพัฒนาและแก้ไขวิธีการ และมาตรการในการควบคุมดูแลการปฏิบัติตามกฎหมายตลอดมา เมื่อองค์การระหว่างประเทศเริ่มมีบทบาทมากขึ้น องค์กรที่ไม่ใช่ของรัฐบาลได้ให้ความสำคัญต่อการละเมิดสิทธิมนุษยชนและเรียกร้องให้องค์การสหประชาชาติให้ความสนใจมากขึ้น พร้อมทั้งเสนอแนะวิธีการในการศึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นและกฎหมายต่าง ๆ ด้วย นอกจากนี้องค์กรที่ไม่ใช่ของรัฐบาลยังเป็นผู้ให้ข้อมูลและเอกสารต่าง ๆ เกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่เกิดขึ้นในส่วนต่าง ๆ ของโลก ซึ่งอาจจะทำโดยวาจาหรือเป็นลายลักษณ์อักษรก็ได้

องค์กรที่ไม่ใช่ของรัฐบาลเป็นตัวจักรสำคัญตัวหนึ่งในกลไกการทำงานของกรคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและองค์กรนี้ได้ผลักดันให้เกิดวิธีการร้องเรียนขึ้น เนื่องจากองค์กรที่ไม่ใช่ของรัฐบาลมีสมาชิกและผู้สมัครใจให้ความร่วมมืออยู่ทั่วทุกหนแห่งในโลกทำให้้องค์กรนี้ทราบข่าว

คราวการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่เกิดขึ้นในส่วนต่าง ๆ ของโลกโดยรวดเร็วจึงสามารถตรวจสอบศึกษาเรื่องราวที่เกิดขึ้นและเสนอเรื่องราวต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ แต่อย่างไรก็ดีประเทศต่าง ๆ จำนวนมากไม่ยอมรับบทบาทขององค์กรที่ไม่ใช่ของรัฐบาลและพยายามลดบทบาทลงโดยกล่าวอ้าง “หลักการไม่แทรกแซง” แต่ก็ยังยินยอมผ่อนปรนให้มีการปฏิบัติหน้าที่ต่อไป นอกจากนี้องค์กรที่ไม่ใช่ของรัฐบาลยังทำหน้าที่เผยแพร่ข่าวสารต่าง ๆ แก่สมาชิกและประชาชนทั่วไปให้ทราบถึงเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น อันเป็นการส่งเสริมให้มีการเคารพสิทธิมนุษยชนด้วย

องค์กรที่ไม่ใช่ของรัฐบาลจึงเปรียบเสมือนปากเสียงของผู้ถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนและได้รับการสนับสนุนโดยทั่วไปในระดับสากล องค์กรนี้มีภาระหน้าที่ติดตามเฝ้าตรวจสอบเหตุการณ์ที่เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน ซึ่งจะต้องพิจารณาด้วยความระมัดระวังและจะต้องประสานงานอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อจะได้ดำเนินการอย่างทันท่วงที่เป็นที่น่าเชื่อถือแก่ประชาคมโลก

ในประการสุดท้ายซึ่งนับว่าเป็นส่วนสำคัญอีกส่วนหนึ่งที่จะทำให้การคุ้มครองสิทธิมนุษยชนประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใดนั่นคือ ตัวบุคคลหรือปัจเจกบุคคล นั้นเอง เมื่อกล่าวถึงสิทธิมนุษยชนจึงย่อมเป็นเรื่องของมนุษย์ที่เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของปัญหาดังกล่าว ซึ่งอาจกล่าวได้เป็น 2 ส่วนคือ มนุษย์ในฐานะที่เป็นผู้ถูกระทำ คือเป็นวัตถุประสงค์ที่ต้องการให้ความคุ้มครอง และมนุษย์ในฐานะเป็นผู้กระทำซึ่งมีความหมายเป็นสองนัย คือ หนึ่งเป็นผู้ก่อให้เกิดปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชน และสอง เป็นผู้พยายามแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชน ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องให้การศึกษาให้ทั่วถึงเพื่อให้มนุษย์ทุกคนเข้าใจถึงความหมายของคำว่า “สิทธิมนุษยชน” ดังที่ประกาศไว้ในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนสรุปได้ว่า “...ด้วยจุดประสงค์ที่จะให้ปัจเจกบุคคลทุกผู้ทุกนาม และองค์กรของสังคมทุกหน่วยระดึกเสมอถึงปฏิญญาฯ นี้ จักพยายามสั่งสอนและให้การศึกษาเพื่อส่งเสริมการเคารพต่อสิทธิและเสรีภาพและด้วยมาตรการที่เจริญก้าวหน้าไปข้างหน้าทั้งในและระหว่างประเทศ เพื่อให้ได้มาซึ่งการยอมรับและการถือปฏิบัติต่อสิทธิเหล่านั้นอย่างสากลและได้ผลทั้งในหมู่ประชาชนของรัฐสมาชิกเองและในหมู่ประชาชนแห่งดินแดนที่อยู่ภายใต้ดูแลอาณาของรัฐสมาชิก” นับได้ว่าปฏิญญาฯ

นี้มีวิสัยทัศน์ที่ก้าวหน้า มองเห็นความสำคัญในการปลูกฝังการศึกษาเพื่อให้มีความเข้าใจในสิทธิมนุษยชนติดฝังอยู่ในจิตใจของมนุษยชนทั้งชายและหญิง ทั้งในยุคปัจจุบันหรือที่จะเกิดขึ้นต่อไปในอนาคตอย่างต่อเนื่อง

เมื่อมนุษย์มีการศึกษาย่อมทำให้เกิดความคิดเห็น มีทัศนคติของตนเองการปฏิบัติตนของปัจเจกบุคคลและของส่วนรวมจะคำนึงถึงการให้ความเคารพต่อสิทธิของกันและกันมากขึ้น ปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนก็จะลดน้อยลงไปตามลำดับ ดังนั้นการให้การศึกษาอย่างทั่วถึงจะทำให้ประชาชนชายหญิงทั้งหมดเป็นกำลังสำคัญที่มีอยู่ทั่วทุกหนแห่งคอยช่วยเฝ้ามอง ติดตาม ป้องกันและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ในขณะเดียวกันเมื่อสังคมมีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลาในอนาคต ลักษณะของสิทธิมนุษยชนอาจมีการเปลี่ยนแปลงไปด้วยหรือไม่ก็เป็นที่ได้ สิทธิมนุษยชนใหม่ ๆ อาจเกิดขึ้นตามลักษณะของสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงไปซึ่งอาจเกี่ยวเนื่องกับเรื่องสิ่งแวดล้อม การท่องเที่ยว เศรษฐกิจเสรี ประชาธิปไตย ก็อาจจะเป็นไปได้ แต่ในที่สุดเมื่อประชาชนมีการศึกษาอย่างจริงจังทั่วถึงแล้ว ประชาชนเหล่านั้นเองที่จะช่วยกันระดมความคิดเห็น แสดงพลังต่อสู้ ให้การคุ้มครองสิทธิมนุษยชนสมดังเจตจำนงที่ประกาศไว้ในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน